

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

Sijoita seuraavat historian tapahtumat aikajärjestykseen:

- a) Münchenin kokous
  - b) Molotov–Ribbentrop-sopimus
  - c) Saksa miehittää Reininmaan
  - d) Stalingradin taistelu
  - e) Saksa hyökkää Puolaan
- c), a), b), e) ja d)

Tehtävä 2

Mistä eri systä akselivallat hävisivät sodan?

- Taloudelliset resurssit hupenivat.
- Yhdysvaltain liityttyä mukaan sotaan jäi Saksa resurssien puolesta alakynteen.
- Saksa joutui jakamaan voimavarojaan ja resurssejaan usealle eri rintamalle. Se joutui esimerkiksi auttamaan Italiaa taisteluissa.
- Saksa teki sodassa useita taktisia virheitä. Se esimerkiksi aliarvioi Neuvostoliiton voimavarat ja sotilaalliset kyvyt.
- Hitler halusi itse päättää asioista, jotka olisi pitänyt antaa sotilaallisen johdon päätettäväksi.
- Saksalaiset panostivat liian paljon panssariaseistukseen ja muiden aseiden, kuten lentokoneiden, kehitys jäi jälkeen liittoutuneiden asekehityksestä.

Tehtävä 3

Tutki tämän ja edellisen luvun kuvitusta. Miten kuvissa tulevat esiin

a) totaalinen sota

- Hitler Pariisissa: Armeijat vyöryivät sodan aikana maasta toiseen ja elivät siviilien keskellä.
- Koira raunioissa: Myös eläimiä kuoli ja haavoittui totaalisessa sodassa.
- Saksalainen tankki Neuvostoliitossa: Saksa kävi Neuvostoliittoa vastaan tuhoamissotaa, jonka seurauksena kuoli yli 13 miljoonaa siviiliä.
- Naiset tekemässä lentokonetta: Naiset osallistuivat sotaponnisteluihin monin tavoin. He esimerkiksi hoitivat kodin ja lapset ja tuottivat sotatarvikkeita armeijoille.

b) tekniikan merkitys sodankäynnille?

- Hitler ja sotalaiva: Modernien aseiden kehittäminen oli tärkeä osa sotaan ja siihen valmistautumista.
- Koira raunioissa: Pommitukset olivat sodassa todella rajuja. Pommitusten aiheuttama paineaalto ja tulimyrsky hajottivat kokonaisia kaupunkeja maan tasalle.
- Saksalainen tankki Neuvostoliitossa: Saksan armeija oli moderni ja motorisoitu. Se ei kuitenkaan kyennyt lyömään Neuvostoliittoa, joka onnistui siirtämään aseita itään, turvaan Saksan pommikoneilta. Erot aseiden tuotantokyvyssä ratkaisivat paljolti sodan.
- USA:n laiva uppoaa: Sotaa käytiin paljon merellä. Yhdysvaltojen suuri laivasto oli uhka Japanille, siksi se yritti tuhota sen.

- Naiset tekemässä lentokonetta: Sotaa käytiin paljon ilmassa. Yhdysvaltojen lentokonetuotanto oli lopulta ylivoimainen akselivaltoihin verrattuna, millä oli suuri merkitys sodan lopputulokselle.
- Maihinnousualue: Myös Normandiassa oli tekniikalla suuri merkitys. Miehet piti saada suojassa rantaan.
- Hiroshiman rauhanpuisto: Tekniikka kehittyi sodan aikana nopeasti. Yhdysvaltojen tieteellinen etumatka johti ydinpommin kehittämiseen ja maailmansodan päättämiseen.

Tehtävä 4

Vertaile ensimmäisen ja toisen maailmansodan seurauksia. Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä huomaat?

Eroja:

- II MS:ssa kuoli paljon enemmän siviilejä.
- Neuvostoliiton/Venäjän rooli muuttui: ensimmäisen maailmansodan häviäjistä toisen maailmansodan voittajaksi.
- Neuvostoliiton ja kommunismin vaikutusvalta lisääntyi. Euroopassa ei syntynyt uusia valtioita, vaan osa jopa katosi.
- Toisaalta dekolonisaation ansiosta maailmalla itsenäistyi valtioita.
- Saksan kohtelu: I MS:n jälkeen ankarat rauhanehdot, mutta II MS:n jälkeen miehitys.
- Yhdysvallat ei enää eristäytynyt maailmanpolitiikasta toisen maailmansodan jälkeen.
- Seurauksena oli myös maailman poliittinen kahtiajakautuminen toisen maailmansodan jälkeen: kylmä sota.
- Dekolonisaatio alkoi toisen maailmansodan jälkeen. Yhteiskunnat muuttuivat enemmän II MS:n jälkeen, esim. naisen aseman paraneminen ja äänioikeuden laajeneminen.

Yhtäläisyyksiä:

- Valtiot halusivat turvata rauha sodan jälkeen erilaisilla järjestelyillä.
- Rauhanturvajärjestöt perustettiin: Kansainliitto ja YK.
- Molempien sotien seurauksena tapahtui paljon aluemuutoksia.
- Molemmissa sodissa kuoli paljon ihmisiä.
- Molemmista sodista seurasi Euroopan talouden romahdus.

Tehtävä 5

Esseetehtävä. Pohdi, voidaanko ensimmäistä ja toista maailmansotaa pitää yhtenä sotana.

Voidaan:

- Osapuolet olivat lähes samat molemmissa sodissa.
- Sodan painopiste oli Euroopassa.
- Ensimmäisen maailmansodan rauhansopimus loi pohjan toiselle maailmansodalle.
- Sodan syissä on samoja pitkään jatkuneita kehityslinjoja: Saksan ja Ranskan vastakkainasettelu, nationalismi, kilpavarustelu, teollistuminen.

Ei voida:

- Maailma oli muuttunut paljon 20 vuodessa, maiden motiivit ja ulkopolitiikka olivat erilaisia ennen toista maailmansotaa. Toisessa maailmansodassa oli mukana diktatureja ja sodassa oli paljon kyse myös aatteiden välisestä taistelusta. Japanin rooli oli toisen maailmansodan aikana paljon isompi ja se oli Saksan liittolainen, kun ensimmäisen maailmansodan aikana se oli Saksan vastustaja.

Tehtävä 6

Lue ote Hitlerin puheesta syyskuulta 1939.

a) Mihin tapahtumaan puhe liittyy?

- Saksan hyökkäykseen Puolaan.
- Hitler myös viittaa Neuvostoliiton ja Saksan elokuussa 1939 solmimaan hyökkäämättömyyssopimukseen.

b) Mistä voit päätellä, että puhe oli suunnattu omalle kansalle?

- Se oli esitetty Saksan valtiopäivillä.
- Hän puhuu me-muodossa saksalaisista.
- Hitler esittää Saksan uhrina, jota "läntiset valtiomiehet" eivät ymmärrä.
- Hitler vetoaa nationalismiin nostaessaan esiin Preussin sotahistoriaa ja vakuuttaessaan, että ensimmäisen maailmansodan loppu eli antautuminen ei enää tule toistumaan.

c) Mitkä puheen kohdat osoittautuivat myöhemmin valheiksi?

- Hitler väittää Ranskan ja Saksan rajan olevan lopullinen, vaikka Saksa hyökkäikin Ranskaan keväällä 1940.
- Hän selittää myös, ettei Neuvostoliiton ja Saksan välillä enää koskaan olisi väkivaltaa, vaikka Saksa hyökkää Neuvostoliittoon kesällä 1941.
- Päinvastoin kuin Hitler väitti, Saksa joutui lopulta antautumaan.
- Hän oli väärässä myös väittäessään, ettei NL:lla ole aikomusta tuoda omaa hallintomalliaan Saksaan (DDR).